

50

Mayıs 2012

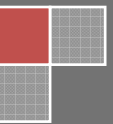
İKV DEĞERLENDİRME NOTU

AVRUPA'NIN SEÇİM GÜNÜ: 6 MAYIS 2012
4 ÜLKE – 4 SEÇİM

Melih Özsöz

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

www.ikv.org.tr

AVRUPA'NIN SEÇİM GÜNÜ: 6 MAYIS 2012
4 ÜLKE – 4 SEÇİM

6 Mayıs 2012... Pazar...

*Alelade bir gün olmasının ötesinde, 2012 yılı Mayıs ayının 6. günü, bir anlamda “Avrupa'nın Seçim Günü” gibiydi. **Fransa, Yunanistan, Sırbistan** ve **İtalya**'da sandık başına giden halk, sadece bu ülkelerin önümüzdeki yıllardaki kaderini tayin etmekle kalmadı, geniş bir coğrafyadaki dengeleri de değiştirecek kararlara imza attı.*

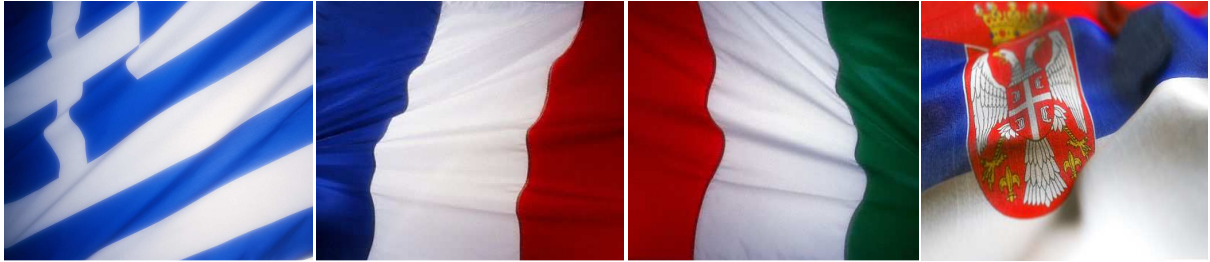
*Bir yanda ekonomik krizin en fazla bunalttığı AB üyesi **Yunanistan**'daki erken genel seçim; diğer tarafta Türkiye de dâhil olmak üzere belki de tüm dünyanın en yakından izlediği Cumhurbaşkanlığı seçim süreci coğrafyası **Fransa**. Yine ekonomik krizin faturasını 3336 gün Başbakanlık yapan Berlusconi'ye kestiği **İtalya**'daki kısmi yerel seçimler ve son olarak da Brüksel'in AB adaylığı için bu yıl yeşil ışık yaktığı **Sırbistan**'daki Cumhurbaşkanlığı seçimleri, genel seçimler ve yerel seçimler.*

Bu yazıda, 150 milyona yakın kişiyi birebir; geride kalan biz Dünya halklarını da yakından ilgilendiren seçimlere daha yakın bir perspektiften bakacağız. Kimler kazandı, kimler kaybetti? Seçimler sonrasında bizleri neler bekliyor? Bu sorulara cevap bulmaya çalışacağız.

Seçimler, kökleri Antik Yunan ve Roma'ya kadar giden eski bir tarihe sahip. Orta Çağ'da da Kutsal Roma İmparatoru ve Papa'nın tayin edilmesinde seçime gidildiği bilinirken, kimi kaynaklara göre ilk "modern" seçim, Antik Hindistan'ın Tamil Nadu Bölgesi'nde (MS 920), köy meclis üyelerinin belirlenmesinde yapıldı¹. Adayların isimlerinin yazıldığı palmiye yapraklarının, çamurdan yapılmış kaplara atılması şeklinde gerçekleştirilen bu seçimler, tarihte "modern" seçim sisteminin ilk uygulaması olarak biliniyor. Seçimlerin tarihi bu kadar eskiye gitmesine rağmen, Türkiye Tarihi'nin ilk seçimleri günümüzden 135 yıl önce Osmanlı Devletinin parlamenter sisteme geçtiği 1876 yılında yapılmış. Meclis-i Mebusan'ın 130 üyeliği için yapılan bu seçim sonunda ilk meclis, 69 Müslüman ve 46 Gayrimüslim olmak üzere toplam 115 milletvekili ile Dolmabahçe Sarayı büyük salonunda yapılan törenle açılmıştı².

World Elections isimli internet sitesine göre (<http://welections.wordpress.com/>), bir haftada dünyanın farklı coğrafyalarında 100'ün üzerinde yerel seçim, genel seçim veya referandum gerçekleştiriliyor³. Değişik coğrafyalardaki, çok değişik siyasi sistemlerde kamuoyları, yeri geliyor sürdürdükleri yanlış politikalar nedeniyle iktidarları cezalandırıyor; yeri geliyor fikirlerini 'Evet' veya 'Hayır' oyları ile beyan ediyorlar. Türk siyasetinde seçimler için sıklıkla kullanılan 'seçim meydanı, er meydanı' tabiri de işte bu tür bir hesaplaşmayı ifade ediyor.

6 Mayıs 2012, Pazar günü, yine *World Elections* isimli internet sitesine göre, dünya üzerinde 28 farklı seçim oldu⁴. Yapılan bu seçimlerden dördü vardı ki, sandık başına giden farklı Avrupa halkları, sadece kendi ülkelerinin kaderlerini tayin etmekle kalmadı; başta Avrupa olmak üzere çok geniş bir coğrafyada dengelerin değişmesi için ilk adımı atmış oldular.

Dört ülke; Dört seçim...

Yunanistan, Fransa, İtalya ve Sırbistan. 3'ü AB üyesi ve 1'i AB aday ülkesi, 4 Avrupa ülkesinde gerçekleştirilen seçimlerde, seçenler ve seçilenler farklı olsa da, 7 Mayıs 2012 gününün tüm dünyadaki gazete manşetlerinde bir şekilde kendilerine yer buldu.

Ekonomik krizin ülkeyi iflasın eşiğine getirdiği **Yunanistan**'da yapılan erken genel seçimler ise, tam anlamıyla kızgın Yunan halkının bir önceki hükümetle hesaplaşması gibiydi. Hiçbir partinin tek başına iktidar olacak oy alamadığı seçimin sonuçlarından, Yeni Demokrasi'nin ilk sırada geldiği 7 partili bir parlamento ortaya çıktı. İrkçı söylemleriyle ünlü aşırı sağcı Altın Şafak Partisi'ni de Yunan Parlamentosu'na taşıyan seçimler, ülkede süren siyasi istikrarsızlık ve belirsizliği biraz daha körükledi.

Seçimlerin ertesi günü, **Fransa**'daki gazetelerin çoğu "*Adieu Sarkozy*" ("Elveda Sarkozy") sürmanşetiyle yayımlandı. Çünkü Fransız halkı 6 Mayıs 2012 günü, 5 yıllık Nicolas Sarkozy iktidarına, daha çarpıcısı 17 yıllık merkez sağ iktidarına son verdi. Nicolas Sarkozy, Cumhurbaşkanlığı

¹ *Vikipedi*. Web. <<http://tr.wikipedia.org/wiki/Se%C3%A7im>>. Erişim Tarihi: 8 Mayıs 2012.

² *TurkAvenue, Global İş Portalı*. Web. <<http://www.turkavenue.com/gundem/turkiye/1933-turkiyede-ilk-secim-135-yil-once-yapilmisti.html>>. Erişim Tarihi: 8 Mayıs 2012.

³ *World Elections*. Web. <<http://welections.wordpress.com/>>. Erişim Tarihi: 7 Mayıs 2012.

⁴ *World Elections*. Web. <<http://welections.wordpress.com/links/>>. Erişim Tarihi: 7 Mayıs 2012.

seçimlerinin ikinci turunda, Sosyalist rakibi François Hollande'nin 4 puan gerisinde kalarak, Elysée Sarayı'na veda etti. Fransız halkı seçimlerde kötü giden ekonomiyi, işsizliği ve sosyal politikalar konusunda izlenen rotayı oyladı; şansı bu sefer sol politikalarda denemek istedi.

Son yıllarda kaderi komşu ülke Yunanistan'dan pek farklı olmayan **İtalya**'da ise, 6 Mayıs 2012 günü gerçekleştirilen ve 26 büyükşehri kapsayan kısmi yerel seçimler, Yunan halkı gibi, İtalyan halkının da, başarısız ve yetersiz ekonomik tedbirler ile hesaplaşmasına sebep oldu. 9 yılı aşkın bir süredir ülkeyi yöneten, siyasetten çok renkli yaşam tarzı ile İtalyanların tepkisini çeken ve 2011 Kasım ayından görevinden istifa eden Berlusconi'nin partisinin elinde tuttuğu 17 büyükşehri de kapsayan seçimlerde İtalyanlar (toplam 26 şehirde yapıldı), merkez sol muhalefet birinci parti oldu.

AB aday ülkesi **Sırbistan**'da yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimleri, genel seçimler ve yerel seçimlerin de ana gündem maddesi ekonomik durumdu. İlk defa ülkedeki seçimlerin belirleyici maddesi, Balkanlardaki istikrarsızlık yerine, kötü ekonomik gidişat ve rekor kıran işsizlik rakamları ile bunun getirdiği endişeler oldu. Cumhurbaşkanlığı seçimleri AB yandaşları ile milliyetçilerin hesaplaşmasına sahne oldu.

Avrupa'da her şeyin başı ekonomi...

Görüldüğü üzere, her ne kadar coğrafya farklı olsa da, bu yazıya konu olan ve ortak noktası 6 Mayıs 2012'de gerçekleşen seçimler olan 4 Avrupa ülkesinde, kamuoylarının sandık başına giderken akıllarındaki en önemli konu, **ekonomi**. Kötü ekonomik gidişat, kemer sıkma politikaları, sosyal politikalarındaki dengesizlikler ve eşitsizlikler, işsizlik, yoksulluk... Hiç şüphesiz ki bu endişeler, seçmenlerin kararında en etkili faktörü oluşturdu.

Hiç şüphesiz, AB kuruluşundan bu yana en sıkıntılı günlerini yaşıyor; sıkıntının başlıca nedeni ekonomik kriz. İşte bu 'anormal' ortamda Avrupalı liderler, toplantı üzerine toplantı; zirve üzerine zirve gerçekleştiriyor. Avrupalı liderler her toplantıda, Avro'yu ve Avrupa'nın geleceğini kurtarmaya çalışıyor. Görüşmelerin bir numaralı gündem maddesi; Yunanistan. Çünkü Yunanistan'ın yaşadığı mali ekonomik kriz, Avro Alanı'nın 11 yıl önceki kuruluşundan itibaren yaşadığı en ciddi test. Avro Alanı'ndaki krizi aşmak için daha sıkı bir mali politika ve bütçe disiplini uygulanması, rekabetin artırılıp, ekonomik büyümeyi hızlandırma çalışmaları, Avrupa'da hızla artan işsizliğe (özellikle de genç işsizliğine) çözüm arayışları, ulusal bankaların güçlendirilmesi, Avrupa Finansal İstikrar Fonu'nu daha verimli bir hale getirilmesi, borçlar vs., AB üye ülke liderlerinin kriz mesaisinin temel taşlarını oluşturuyordu. 24 ay boyunca, AB liderleri, başta Brüksel olmak üzere Avrupa'nın farklı şehirlerinde 15 "Kriz Zirvesi" gerçekleştirdi⁵. Yunanistan'daki kriz ilk sinyallerini vermeye başlayınca AB liderleri 11 Şubat 2010 tarihinde Brüksel'de ilk "Kriz Zirve"sini yaparken, izleyen iki yıl boyunca liderler bolca bir araya geldi. Hatta piyasalar ve basın, AB liderlerini "Zirve yapmaktan iş yapmaya fırsat bulamamakla suçlarken"⁶, gerçekleştirilen görüşmelerde somut adımların üretilmemesi sıklıkla eleştirildi.

İşte böyle bir ortamda, 6 Mayıs 2012 Pazar günü, 150 milyonu aşkın Avrupalı seçmen sandık başına gitti. Ortak karar, ekonomik kriz ile mücadelede yetersiz olan hükümetlere ders verir nitelikteydi. Kemer sıkma politikaları ve ekonomik çalkantılardan şikâyetçi Yunan ve İtalyan halkı seçimlerde, artık geride kalan Papandreu ve Berlusconi yönetimlerini; sosyal politikalarındaki bozulmadan ve hızla artan işsizlik rakamlarından şikâyetçi Fransız halkı Nicolas Sarkozy'i (ki hatırlarsanız Almanya Başbakanı Angela Merkel ile Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, Avrupa'yı ekonomik krizden kurtarmak için ciddi mesai harcamışlar; Avrupa basınına da, kimyaları birbirine çok iyi uyan bu ikiliye "Merkozy" çifti

⁵ Melih Özsoz, İKV Dergisi, Şubat 2012, Sayı 169, "Almanya-Fransa: Aşk Evliliği mi Yoksa Mantık mı?", s. 24.

⁶ CNN, 9 Aralık 2011, Web.

<http://money.cnn.com/2011/12/09/news/international/european_summit_debt/index.htm>. Erişim : 13 Şubat 2012.

adını takmıştı); 2009 yılındaki üyelik başvurusunun ardından 2012’de bir dizi siyasi reformu başarı ile tamamlayan ve savaş suçlularını yakalayarak AB aday ülke statüsünü elde eden Sırbistan halkı ise, son bir yılda hızla artan işsizlik rakamlarını ve ülkeyi esir alan fakirliği oyladı.

Aslında söz konusu 4 ülkenin, yakın geçmişte işsizlik rakamlarındaki hareketlilik, seçimleri ve seçim sonuçlarını açıklar nitelikte (bkz. Tablo 1). Ekonomik krizin işsizlik üzerine etkilerinin en fazla yaşanmaya başladığı 2010 ve 2011 yıllarında, işsizlik tüm ülkelerde ciddi oranda artmış durumda. Fransa dışındaki diğer tüm ülkelerde işsizlik oranı, AB-27’deki işsizlik oranının üzerinde gerçekleşti. Hal böyle olunca, toplumun temel kaygısı, istihdam, seçim sandıklarında kendini gösterdi.

Tablo 1: İşsizlik (2010 ve 2011 yılları II. Ve IV. Çeyrekleri için) (yüzde)

	2010 II.Çeyrek	2010 IV. Çeyrek	2011 II. Çeyrek	2011 IV. Çeyrek
İtalya *	11,0	11,2	10,0	14,9
Fransa *	8,9	7,9	6,9	9,0
Yunanistan *	12,0	13,5	12,2	14,9
Sırbistan **	19,2	19,2	22,2	23,7
AB-27 *	11,9	11,9	11,2	12,6

(*) İtalya, Fransa, Yunanistan ve AB-27 için Eurostat tarafından yayımlanan veriler kullanılmıştır (Kaynak: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsg_urgan&lang=en).

(**) Sırbistan için Sırbistan Cumhuriyeti İstatistik Ofisi (Statistical Office of the Republic of Serbia-SORS) tarafından yayımlanan veriler kullanılmıştır (Kaynak: <http://webzrs.stat.gov.rs/WebSite/Public/ReportResultView.aspx>).

Söz konusu ülkelerdeki iş gücünün büyüme oranlarına bakıldığında da benzer bir tablo ortaya çıkmakta (bkz. Tablo 2). Görüldüğü üzere geçen yılın (2010) aynı dönemi oranlarına göre iş gücündeki büyüme oranı tüm ülkelerde (Yunanistan hariç) azalma eğilimi göstermekte. Bu da gerçekleştirilen seçimlerde, halkların sandık başında mevcut hükümetleri neden istemediklerinin bir göstergesi.

Tablo 2: Büyüme Oranı (2011 yılı için) (yüzde)

	2011 I. Çeyrek	2011 II. Çeyrek	2011 III. Çeyrek	2011 IV. Çeyrek	2011 Genel
İtalya *	0,8	0,7	0,2	-0,5	0,5
Fransa *	2,2	1,6	1,5	1,4	1,6
Yunanistan *	-8,0	-7,3	-5,0	-7,0	-6,8
Sırbistan **	3,0	2,5	0,6	0,6	1,6
AB-27 *	2,4	1,6	1,3	0,7	1

(*) İtalya, Fransa, Yunanistan ve AB-27 için Eurostat tarafından yayımlanan veriler kullanılmıştır (Kaynak: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/2-15022012-AP/EN/2-15022012-AP-EN.PDF).

(**) Sırbistan için Sırbistan Cumhuriyeti İstatistik Ofisi (Statistical Office of the Republic of Serbia-SORS) tarafından yayımlanan veriler kullanılmıştır (Kaynak: <http://webzrs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?pKey=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=1118>).

Gelin şimdi tek tek, 6 Mayıs 2012 sabahı seçime uyanan bu 4 Avrupa ülkesindeki seçimlere ve sonuçlarına bakalım. Önümüzdeki birkaç ay içerisinde Avrupa’da siyasetin haritasını değiştirecek bu olayları yakından inceleyelim.

Yunanistan: Deneme sırası solda...

Yunan basını, 6 Mayıs 2012 tarihinde yapılan genel seçim sonuçlarını şu başlıklarla okuyucularına aktardı: "Siyasi Deprem", "Macera Dolu Yunanistan", "Öfke ve Ceza Mesajı", "Yunanistan: Devriliş Seçimleri", "Yeni Demokrasi ve PASOK'un Büzülüşü, Galip SYRIZA", "Kınama Oyu", "PASOK Denize Atıldı", "Siyasi Deprem ve Hükümete Sızlık", "Yunanistan'da Tam Yıkılış ve Siyasal Değişikliğin Sonu".

YUNANİSTAN GENEL SEÇİM SONUÇLARI							
6 MAYIS 2012							
	1. Parti	2. Parti	3. Parti	4. Parti	5. Parti	6. Parti	7. Parti
Parti Adı	ND	SYRIZA	PASOK	ANEL	KKE	CHA	DIMAR
Lider	Antonis Samaras	Alexis Tsipras	E. Venizelos	Panos Kammenas	Aleka Paparigo	N. Mizhaloliakos	Fotis Kouvelis
2009 Seçim Sonuçları (Kazanılan sandalye sayısı)	91	13	160	- (yeni parti)	21	0	- (yeni parti)
2009 Seçim Sonuçları (Oy oranı-yüzde)	33,47	4,6	43,92	- (yeni parti)	7,54	0,29	- (yeni parti)
2012 Seçim Sonuçları (Kazanılan sandalye sayısı)	108	52	41	33	26	21	19
2012 Seçim Sonuçları (Oy oranı-yüzde)	18,85	16,78	13,18	10,6	8,48	6,68	6,11

300 kişilik yeni parlamentoyu belirlemek üzere, ekonomik krizin gölgesinde sandık başına giden Yunan halkı, 1970'lerden beri ülkeyi yöneten sağ kanat Yeni Demokrasi Partisi (ND) ile sol kanat PASOK'u cezalandırırken, şansı sol partilere verdi. Hatırlanacağı üzere Merkez sol parti PASOK ve merkez sağ Yeni Demokrasi Partisi, geçen yıl Kasım ayından bu yana, baskılar sonucu istifa eden Başbakan Yorgo Papandreu'nun yerini bıraktığı teknokrat Başbakan Lucas Papademos yönetimindeki koalisyon hükümetinde birlikte çalışıyorlardı. Her iki parti de, seçim kampanyalarında uluslararası kurtarma paketlerinin şart koştuğu ağır kemer sıkma önlemlerine 'evet' diyerek seçmen nezdinde desteklerinin azalmasına yol açtı. Toplamda oyların üçte birini bile alamayan, dolayısıyla koalisyon kurmak için yeterli sayıya ulaşamayan Yeni Demokrasi Partisi ile PASOK (yüzde 32,03), parlamento'da 7 partili parçalı bir tablo oluşmasına engel olamadı.

Seçim sonuçlarına göre merkez sağdaki Yeni Demokrasi Partisi, oyların yüzde 18,85'ini alarak 108 milletvekilliği kazandı. Radikal Sol İttifak (SYRIZA) ise sürpriz yaptı. Yüzde 16,78 oy alarak 52 vekil çıkardı. Hezimete uğrayan PASOK, dramatik bir düşüşle yüzde 13,18 oy alarak meclise sadece 41 vekil gönderebildi. Ülkenin köklü iki büyük partisinden biri olan PASOK, 2009'da yüzde 43,92 oy ile 160 sandalye, Yeni Demokrasi Partisi ise yüzde 33,47 oy oranı ile 91 sandalye çıkarmıştı. Her iki parti için de bu seçimlerdeki sonuç 1974'ten beri alınan en ağır siyasi hezimet oldu.

Yunanistan'daki seçimlerin belki de en büyük sürprizi, aşırı sağcı Hrisi Avgi Partisi'nin (Altın Şafak-CHA) ilk kez parlamento'ya girmesiydi. Yüzde 6,68 gibi yüksek bir oy oranı ile parlamento'ya 21 milletvekili göndermeyi başaran Altın Şafak, kaçak göçmenlere karşı açtığı savaştan dolayı Yunanistan'da "faşizan" ve "kafatasçı" bir parti olarak tanınıyor. "Bu pis kokudan kurtulalım" sloganı ile seçim kampanyasına başlayan Altın Şafak Partisi lideri Nikolaos Mihaloliakos, seçim sonrası yaptığı konuşmada "Artık bizi satanlara ve Yunan halkının alın terini gasp edenlere karşı milli bir devrim başlamıştır" derken, "İyi bir Yunan vatandaşı olan kimsenin benden korkmasına gerek yok. Ama eğer hainlerse, bilemem" diyerek, kaçak göçmenlere gönderme yapmayı da ihmal etmedi.

Hiç şüphesiz seçim sonuçlarındaki bir diğer sürpriz, AB'nin mali yardımlar karşılığında Yunanistan'a dayatılan tasarruf programını reddeden Radikal Sol İttifak (SYRIZA) oldu. SYRIZA büyük bir hamle yaparak (yüzde 16,78) ülkenin 2'nci büyük partisi konumuna geldi. 2009 seçimleri ile kıyaslandığında Parlamento'da sandalye sayısını tam 4 katına çıkaran Parti'nin 37 yaşındaki lideri Aleksis Tsipras, seçim sonrasında yaptığı konuşmada Yunanistan'ın "barışçı devrim"ini selamlarken ve Almanya Başbakanı Angela Merkel'in kemer sıkma politikalarının artık yenilgiye uğradığını kabul etmesi gerektiğini söyledi.

Sonuç olarak, Yunanistan'daki seçimler ülkede etkileri devam eden ekonomik krize, bir de siyasi istikrarsızlığı ekledi. Seçim sonuçları 7 partiyi Parlamento'ya taşıırken, hiçbir partinin hükümet kuracak çoğunluğa ulaşamaması, yeni dönemde Yunanistan'ı koalisyon hükümetine mahkûm bıraktı. Seçimlerde en yüksek oyu olan Yeni Demokrasi Partisi, bu görevi alan ilk parti oldu. Seçimlerin ertesi günü Yunanistan Cumhurbaşkanı Karolas Papulyas'tan hükümet kurma görevini alan Yeni Demokrasi Partisi lideri Antonis Samaras, ertesi gün koalisyon kurmanın imkânsız olduğunu belirtti. Samaras yaptığı açıklamada, Yunanistan'ın Avro Bölgesinde kalmaya devam etmesi ve kurtarma kredisi şartlarının yeniden müzakere edilmesi amaçlarıyla hükümet kurmak için bir çözüm bulmaya çalıştığını, hükümete katılabilecek tüm partilere öneri sunduklarını ancak tüm partilerden ret cevabı aldıklarını belirtti. Samaras'ın ardından hükümet kurma görevini devralan, seçimlerin ikinci galibi SYRIZA ise, kurtarma kredisi karşılığında uygulanması talep edilen ağır kemer sıkma önlemlerine karşı çıkan gruplarla bir koalisyon hükümeti kurmaya çalışacağını açıkladı; ancak başaramadı. Her türlü siyasi kombinasyon ve seçeneğin başarısızlıkla sonuçlandığı Yunanistan'da, Cumhurbaşkanı Haziran ortasında yeniden seçime gitme kararı aldı.

Hiç şüphesiz ki, Yunanistan seçimleri belki de 6 Mayıs 2012 sabahı gerçekleştirilen seçimler arasında en dikkat çekeniydi. Özellikle de Avrupa'da. Malum, Almanya ve Almanya Başbakanı Angela Merkel, Yunanistan'ı kurtarmak/kurtarmamak için geçen son 2 yılda büyük çaba harcamıştı. Seçim sonuçlarının resmileşmesinin ardından gözlerin ilk çevrildiği kişi de Angela Merkel oldu. Merkel'in ilk açıklaması tüm AB ülkelerine seçim göndermesi gibiydi. Merkel, ekonomik büyümenin ve bütçelerin sağlaştırılmasının önemli olduğunu, bunların birlikte gerçekleştirilebileceğini söyledi. "Büyüme ve sağlam bütçe birbirine tezat oluşturmaz" diyen Merkel, AB üye ülke Devlet ve Hükümet Başkanlarının 2012 Ocak ayı sonunda ekonomik büyüme konusunu da ayrıntılı bir şekilde görüştüğünü hatırlattı. Almanya Başbakanı Merkel'in ikinci açıklaması ise direk Yunanistan'a yönelikti: "(...) Yunanistan alacağına dair söz verdiği yeni önlemleri alacak yeni hükümetin oluşturulmasını bekliyoruz" diyen Merkel, Yunanistan'ın bundan sonra izlemek zorunda olduğu yolu "zorlu" olarak tanımladı.

Görüldüğü üzere 6 Mayıs 2012 Yunanistan erken seçimleri, ekonomik krizin gölgesinde başladığı gibi krizin gölgesinde sona erdi. Baskılar sonucu istifa eden Başbakan Yorgo Papandreu'nun yeri, teknokrat hükümetten sonra, koalisyon hükümeti ile bile doldurulamazken, Yunanistan Haziran ortasında yeniden seçime gitme kararı aldı.

Fransa: Adieu Sarkozy (Elveda Sarkozy)

"Adieu Sarkozy"... 7 Mayıs 2012 tarihli gazetelerin manşetlerini en fazla süsleyen başlık buydu. Nasıl olmasın ki? Fransız halkı, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci turunda, az bir farkla da olsa bu görevi, 5 yıl önce yüzde 60'dan fazla oy oranıyla Cumhurbaşkanlığı'na getirdiği Nicolas Sarkozy'den alıp, sosyalist aday François Hollande'ye devretti.

6 Mayıs 2012 tarihli seçim, Fransa'da uzun zamandır gündemin birinci maddesi olan cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci ve son turuydu. İkinci turda oyların yüzde 51,9'unu alan 57 yaşındaki François Hollande, Elysée Sarayı'na çıkmayı başarırken, Hollande 1995'te görevi Jacques Chirac'a devreden François Mitterrand'dan sonra gelen ilk sosyalist Cumhurbaşkanı oldu. 2007'de yapılan seçimlerde oyların yüzde 60'ından fazlasını alarak Cumhurbaşkanlığı görevini 5 yıl süren Sarkozy ise, seçimler aldığı yüzde 48,1'lik oy oranı ile cumhurbaşkanlığı seçimlerinde 17 yıl sonra sosyalistler karşısında kaybeden ilk sağ kanat lideri oldu.

Aslında Fransa'daki Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ilk turunda galibin kim olacağı belliydi. 22 Nisan 2012 tarihinde yapılan ve 10 adayın katıldığı ilk tur seçimlerinde de birinci sırayı yüzde 28,6 oy oranı ile François Hollande aldı. Sarkozy oyların yüzde 27'sini alırken, belki de en büyük sürprizi aşırı sağcı

Ulusal Cephe (*Front National*) yaptı. Marine Le Pen liderliğindeki Ulusal Cephe partisi, ilk turda yüzde 17,9'luk oy oranı ile üçüncü olurken, Marine Le Pen ikinci tura kalmayı başaramadı. Ancak ilk turda neredeyse her beş Fransız'dan biri ona oy verdi. Fransız aşırı sağının yeni lideri Marine Le Pen, ikinci tura kalamasa da tarihi bir başarıya imza attığı aşikâr. Bu başarı seçimlerin ikinci turunda Marine Le Pen'in anahtar bir rol elde etmesini sağladı. Babasından devraldığı partiyi ise daha da yukarıya taşıyarak, kendini kanıtlamış oldu.

Seçimlerin birinci turunun ardından Fransa'da adeta bir "oy avı" başladı. Marine Le Pen'in yüzde 20'lik başarısı, ikinci tura kalmayı başaran Hollande ve Sarkozy'nin iştahını kabartıyordu. Oy savaşında iki aday, 27 Nisan 2012 tarihinde *France2* televizyonunda canlı yayında ilk defa kozlarını paylaştı. Aynı ayrı konuşan adaylardan Hollande'ın göçmenler konusundaki görüşleri dikkat çekiciydi. Fransa'da yasal olarak bulunan göçmenlerin sınır dışı edilmeyeceğini söyleyen François Hollande, yasal olmayanların ise Fransa sınırlarından çıkarılacağını belirtti. Eski Cumhurbaşkanı Sarkozy ise, ikinci tur için hiçbir adayı desteklemeyeceğini açıklayan Marine Le Pen'e yüklendi ve aşırı sağ ile ortaklığa gitmeyeceğini ifade etti.

FRANSA CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİM SONUÇLARI		
1. TUR		
22 NİSAN 2012		
ADAY	PARTİ	OY ORANI (%)
François Hollande	PS	28,63
Nicolas Sarkozy	UMP	27,18
Marine Le Pen	FN	17,90
Jean-Luc Mélenchon	FDG	11,10
François Bayrou	MoDem	9,13
Eva Joly	EELV	2,31
Nicolas Dupont-Aignan	DLR	1,79
Philippe Poutou	NPA	1,15
Nathalie Arthaud	LO	0,56
Jacques Cheminade	SP	0,25

FRANSA CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİM SONUÇLARI		
2. TUR		
6 MAYIS 2012		
ADAY	PARTİ	OY ORANI (%)
François Hollande	PS	51,64
Nicolas Sarkozy	UMP	48,36

İki adayın ikinci buluşması 2 Mayıs 2012 tarihinde gerçekleşti. İki buçuk saat süren ve sekiz kanalın ortak yayınında ekrana gelen tartışma programında, Hollande ve Sarkozy yine kozlarını paylaştı. "Cumhurbaşkanlığı seçiminin hemen ertesinde yeniden müzakere planını uygulamaya koyarak ekonomilerimizin büyümesine dönük hayati desteği temin etmeye ve böylece borcu yönetip işsizliği düşürmeye söz veriyorum" diyen Hollande'ye karşı Sarkozy "Eurobond ne anlama geliyor? Almanlar ve Fransızlar olarak kendimizin ve diğerlerinin borçlarını karşılamak mı? Bunu istemiyorum! Çünkü bu şekilde ne harcamalarımızı ne de borçlarımızı kısımlabiliriz. Bu noktada iki güçlü ülkesi Almanya ve Fransa tarafından desteklendiği için Avrupa zaten bir garantör olamaz. Bu sorumsuzluktur" dedi.

Seçimlere iki gün kala Hollande'ye gelen destek, sosyalistlerin seçim günü daha rahat nefes almasını sağladı. Seçimlerin ilk turunda yüzde 9,13 oy oranı elde eden merkez sağın adayı François Bayrou, ikinci tur için sosyalistlerin adayı François Hollande'ı destekleyeceğini açıkladı. Sarkozy'nin, ilk turda iyi bir sonuç elde ettikten sonra, oy kaybı ile aşırı sağın peşine düştüğünü belirten Bayrou, bu tutumu kabul edemeyeceklerini ifade ederek, sosyalist adaya olan desteğini ifade etti. Daha önce 3 dönem sağ hükümetlerde bakanlık görevi yapmış olan Bayrou'nun bu açıklaması Fransız siyasetinde önemli bir kırılma noktasıydı. Zira Fransa'da ilk kez bir merkez sağ lideri, sosyalist adaya destek sözü vermiş oldu.

Ve Fransa, 6 Mayıs 2012 sabahı kararını vermek için sandık başına gitti. Seçimlerin ikinci turunda oyların yüzde 51,9'unu alan 57 yaşındaki François Hollande, Fransa'nın 24. Cumhurbaşkanı oldu. Hollande zafer konuşmasında, "Birçoğunuz yıllardır bu anı bekliyordu. Daha genç olanlarımız bilmez ama bazıları o kadar çok hayal kırıklığı yaşadı ki" dedi ve ekledi: "(...) Tasarruf önlemleri artık Avrupa'nın kaderi olmayacak. Bu vazife artık benimdir. Avrupa yapılanmasına ekonomik büyüme, istihdam ve refah, kısaca geleceği kazandırmaktır vazifem". Eski Cumhurbaşkanı Sarkozy'nin veda konuşması ise kısa ve anlamlıydı: "Fransızları ikna etmeyi başaramadım, sorumluluk bana ait".

Fransa'da devir teslim 15 Mayıs 2012'de gerçekleşti. Cumhurbaşkanı sıfatıyla ilk kez ulusa seslenen Hollande, "Fransa'yı adil şekilde ayağa kaldırma" sözü vererek, "hedefinin Avrupa'nın önüne yeni bir yol açmak olduğunu" söyledi. Fransızlara güven çağrısı yapan Hollande, "Biz zorlukların üstesinden gelebilecek büyük bir ülkeyiz" dedi. Vatandaşları Cumhuriyet ilkeleri etrafında birleşmeye çağıran Hollande, görevi boyunca, ayrımcılık yapmadan, hep birlikte yaşamın gereklerini yerine getireceği mesajını verdi. Elysée Sarayı'na veda eden Sarkozy ve eşi Carla Bruni ise, 5 milyon Dolar'a Bodrum'da 'Margarita Frozen' adlı 42 metrelik lüks gulet yatı satın alan Fransızların ünlü televizyon yıldızı Lübnan asıllı Peri Cochin'in konuğu olarak tatile çıktı.

Hiç şüphesiz Nicolas Sarkozy'nin Cumhurbaşkanlığı'na veda sözü Avrupa için yeni bir dönemi ifade ediyordu. Aynen Yunanistan seçimlerinde olduğu gibi, yine gözler AB'nin ekonomik devi Almanya'nın sakin, sessiz ve mutedil Şansölyesi Merkel'e çevrildi. Hatırlanacağı üzere Merkel, seçimlerden önce

Sarkozy'e olan desteğini açık açık ifade etmişti. Merkel ilk açıklamasında, Hollande ile çalışmaya hazır olduğunu kaydederken, Fransız Cumhurbaşkanı'nın en önemli seçim vaadine göndermede bulundu: " Kişisel fikrimi de içine katarak söylüyorum: Almanya olarak Avrupa Mali İstikrar Pakti'nin müzakere edilemez olduğunu düşünüyoruz. Bu 25 ülke tarafından imzalanmış, Yunanistan ve Portekiz tarafından onaylanmıştır". Ama yine de Merkel için, Sarkozy gibi bir dostu kaybetmek önemliydi. Charles de Gaulle ile Konrad Adenauer; Valéry Giscard-d'Estaing ile Helmut Schmidt; François Mitterrand ile Helmut Kohl; Jacques Chirac ile Gerhard Schröder. İkili dostlukları ne kadar güçlü olsa da, Merkel ve Sarkozy ikilisinin oluşturduğu yeni Fransa-Almanya ittifakı ve sinerji çok daha farklıydı. Yine de François Hollande ilk resmi ziyaretini, Elysée Sarayı'na çıktığı günün ertesinde, 15 Mayıs 2012 tarihinde Almanya'ya yaptı ve Angela Merkel ile görüştü.

Aslında görüşme sırasında Almanya Başbakanı Merkel çok rahat değildi. Çünkü görüşmeden sadece iki gün önce, 13 Mayıs 2012 tarihinde, Almanya'nın en kalabalık nüfusuna sahip ve göçmenlerin en yoğun yaşadığı eyalet Kuzey Ren Vestfalya'da yapılan seçimlerde büyük oy kaybetmişti. Kuzey Ren Vestfalya seçimlerinde, Sosyal Demokrat Parti oyların yüzde 39'unu aldı. Başbakan Angela Merkel'in partisi Hristiyan Demokrat Birlik Parti yüzde 26, Yeşiller Partisi yüzde 12, Hür Demokrat Parti ise yüzde 8,5 civarında oy aldı. Korsanlar Partisi yüzde 7,5 civarında oy alarak daha önceki seçimlerdeki başarısını sürdürürken, Sol Parti yüzde 2,5'lik oy oranıyla yüzde 5 barajını aşamadı. Merkel seçimleri "ağır ve acı veren bir yenilgi" olarak değerlendirirken, "zaferlerin ortak kutlanması gibi, yenilgiler de ortak mağlubiyetlerdir" dedi.

Tüm dünya gibi Türkiye'de Fransa'daki seçimleri yakından takip etti. Ne de olsa Nicolas Sarkozy, 5 yıllık Cumhurbaşkanlığı süresince Türkiye'nin AB üyeliğine olan karşı tutumunu sergilemekten hiç çekinmemişti. Hatta belki de, Sarkozy'nin 5 yıllık cumhurbaşkanlığı süresinde koruyabildiği en istikrarlı duruşu Türkiye karşıtlığı olmuştu. AB içindeki Türkiye karşıtlarının liderliğini de üstlenen Sarkozy'ye göre Türkiye saygı duyulması gereken büyük bir ülkeydi ama coğrafik ve kültürel olarak Avrupa'nın parçası değildi. Şu aşamada ise, François Hollande'ın Türkiye'nin AB üyeliğinin güçlü bir destekçisi olduğunu söylemek aşırı iyimserlik olur. Ancak, Hollande döneminde Türkiye'nin AB katılım sürecinin daha gerçekçi bir zeminde tartışılmasını beklemek doğru olacaktır.

İtalya: Berlusconi sonrası, Mario Monti'nin ilk sınavı

6 Mayıs 2012 Pazar günü seçimlerin yapıldığı bir diğer Avrupa coğrafyası, son birkaç yıldır komşu ülke Yunanistan ile aynı kaderi paylaşan İtalya'ydı. Aralarında Cenova, Palermo, Lecce, Parma ve Verona gibi 26 büyükşehir olmak üzere 900'ü aşkın belediyede yöneticilerin seçildiği İtalya kısmi yerel seçimlerinde İtalyan halkı, Yunan ve Fransız seçmenlerin izini takip ederek, sol partilere kaydı; büyük partilere fazla rağbet etmedi.

İtalya'daki kısmi yerel seçimler, Kasım 2011'de göreve getirilen teknokrat Başbakan Mario Monti yönetiminin de ilk sınavıydı. Çünkü seçimlerden önce eski Başbakan Silvio Berlusconi yönetimindeki merkez sağ, kısmi yerel seçimlere giren 26 büyükşehrin 17'sini elinde tutuyordu. 6 Mayıs 2012 sabahı sandık başına giden İtalyan halkı, hükümetin kemer sıkma politikalarına karşı yaygın hoşnutsuzluk nedeniyle ortanın solu ve protesto partilerine kaydı. Eski başbakan Silvio Berlusconi'nin merkez-sağ Özgür Halk Partisi'nin (PDL) oyları yüzde 11,3'e kadar düştü ve PDL seçimleri üçüncü parti olarak kapadı. Sonuçlara göre PDL, 26 büyükşehirden 16'sında kaybetti, sadece Lecce'de yerini koruyabildi. Hiç şüphesiz ki, bu İtalyan halkının Berlusconi'ye net bir cevabıydı: "kemer sıkmaya hayır". PDL milletvekillerinden eski Savunma Bakanı Ignazio La Russa, seçim sonuçlarının açıklanmasının ardından yaptığı ilk açıklamada, "aday seçerken hata yaptık; deneyimli ve güvenilir olup olmadığına bakmadan iyi görünümlü adaylar aradık" dedi.

İtalya'daki kısmi yerel seçimlerin kazananı ise sol eğilimli Demokratik Parti oldu ve seçimleri birinci sırada tamamlamayı başardı. Parti lideri Pier Luigi Bersani, teknokrat Mario Monti hükümetine destek vereceğini belirtirken, " Mario Monti hükümetine destek veren tüm partiler kaybetti. Hükümetin devamı tehlikeye düştü. Zorluklar var ama buna rağmen hükümete desteğim devam ediyor. Beklentim Monti'nin seçmenin sesine biraz daha kulak vermesi" dedi.

Hiç şüphesiz ki İtalya'daki kısmi yerel seçimlerin en büyük sürprizi, İtalyan komedyen Beppe Grillo'nun Beş Yıldız adlı protesto partisinin bazı bölgelerde aldığı yüksek oydu. Sosyal medya üzerinden İtalya'nın Avro Bölgesi'nden çıkması konusunda ilginç bir seçim kampanyası yürüten Grillo'nun partisi kuzey kenti Parma'da yüzde 20'ye yakın oy almayı başarırken, komedyen lider ilk sonuçlar sonrası video paylaşım sitesi *Youtube* üzerinden yaptığı açıklamada, bunun bir başlangıç olduğunu, partilerin "siyasi bir ishale yakalanmış gibi" eridiğini söyledi.

İtalya'daki seçimler ile ilgili diğer bir önemli ayrıntı ise, seçimlere katılımın düşük olmasıydı. Her ne kadar yerel seçimler kimi bölgelerde yapılıyor olsa da, oy kullanması beklenen 9 milyon İtalyan'ın sadece yüzde 67'si sandık başına gitti. Bu rakam 2007 yılında yapılan seçimler ile karşılaştırıldığında yüzde 7'lik bir düşüşü gösteriyor ki, bu da İtalyan halkının kötü giden ekonomiye bir tepkisi olarak görülebilir.

Sırbistan: Milliyetçiler, AB taraftarlarına karşı

Yine Avrupa coğrafyasında, ama seçimlerin olduğu diğer 3 ülkeden farklı bir konumda olan, AB aday ülkesi Sırbistan'da, 6 Mayıs 2012 sabahı sandık başına gitti. Cumhurbaşkanlığı, genel ve yerel seçimlerin bir arada yapıldığı Sırbistan'da da, seçmenin gündemini ekonomik kriz, yoksulluk ve rekor seviyeye tırmanan işsizlik belirledi.

12 adayın cumhurbaşkanlığı için; 3 binden fazla adayın ise 250 koltuklu parlamento milletvekilliği için yarıştığı seçimler, milliyetçiler ve AB taraftarlarının yarışı gibiydi. Ekonomik kriz ve yolsuzluk iddialarından dolayı destek kaybeden AB yanlısı Cumhurbaşkanı Boris Tadić'in en önemli silahı, ülkesine kazandırdığı AB adaylık süreciydi. Tadić'in Milliyetçi rakibi Tomislav Nikolić ise, her ne kadar seçim kampanyasının son dönemlerinde AB karşıtı söylemleri bir kenara bırakmış olsa da, seçimlerde ikinci isim olarak çıkmayı başardı.

Cumhurbaşkanlığı yarışında Daha İyi Bir Yaşam İçin Seçim Listesi (DS) Cumhurbaşkanı adayı Boris Tadić'in oyların yüzde 26,8'ini, Sırp İlerici Partisi (SNS) adayı Tomislav Nikolić'in de oyların yüzde 25,6'nı kazandı ve ikinci turda yarışmaya hak kazandı.

6 Mayıs: Dünya Gülme Günü

Avrupa'nın önümüzdeki dönemde kaderini yakından etkileyecek önemli seçimlere tanıklık eden 6 Mayıs 2012 günü, aynı zamanda "Dünya Gülme Günü" olarak kutlanıyordu. 7 Mayıs'a uyanan Avrupa, genel itibariyle kemer sıkma politikalarına, kötü giden ekonomiye, artan işsizliğe ve yükselen fakirliğe isyan etti; hükümetteki sağ partileri cezalandırdı, sol partilere eğilim gösterdi.

Yunanistan, Fransa ve İtalya'da yapılan seçimlerde halk büyük ölçüde, kemer sıkma önlemlerine karşı çıkan adaylara destek verdi. **Yunanistan**'da, merkez sağ Yeni Demokrasi ve merkez sol Pasok'a verilen destek büyük ölçüde azaldı ve seçmenler sağ ve soldaki radikal partilere kayd. Ancak hiçbir partinin hükümet kuramaması ve çabaların sonuçsuz kalması, Yunanistan'daki ekonomik krize bir de siyasi boyut ekledi. **Fransa**'da Cumhurbaşkanlığına seçilen sosyalist aday François Hollande zafer konuşmasında, kemer sıkma önlemlerine alternatifler arayacağını söyledi. **İtalya**'da yapılan yerel seçimlerden alınan sonuçlar da seçmenlerin önde gelen partileri büyük oranda tercih etmedi. **Sırbistan** ise, rekor işsizlik ve yoksulluğu gölgesinde seçimlere gitti.

Görüldüğü üzere 6 Mayıs 2012 tarihi, Avrupa'nın seçim günüydü; Dünya Gülme Günüydü de.